

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Ovaj prijevod financiran je uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) i kao takav ne obvezuje Sud. Za više informacija vidjeti detaljnu napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Obavještajna bilješka o praksi Suda br. 128

Ožujak 2010.

Cudak protiv Litve - 15869/02

Presuda 23.3.2010 [GC]

Članak 6.

Građanski postupak

Članak 6. st. 1.

Pristup sudu

Dodjela imuniteta od progona državi u slučaju tužbe zbog nezakonitog otkaza službenika veleposlanstva: *povreda*

Građanska prava i obveze

Postupak nezakonitog otkaza službenika veleposlanstva: *članak 6. primjenjiv*

Činjenice – Podnositeljica zahtjeva, litvanska državljanka, radila je kao tajnica i centralna operaterka u veleposlanstvu Poljske u Vilniusu. 1999. žalila se litavskom Pravobranitelju za jednakost prava na seksualno uznemiravanje od strane muških kolega. Iako je njezina tužba usvojena, veleposlanstvo joj je dalo otkaz zbog neovlaštenog izostanka s posla. Litvanski sudovi oglasili su se nenadležnim za postupanje po tužbi za utvrđenje otkaza nezakonitim, obzirom da je poslodavac podnositeljice zahtjeva – država Poljska – uživala imunitet i bila izuzeta od jurisdikcije suda. Litvanski Vrhovni sud je utvrdio da je podnositeljica zahtjeva obnašala javno servisnu funkciju tijekom svog zaposlenja u veleposlanstvu i da je bilo očito iz njezina ugovora o radu da potpada pod suverenitet Poljske, čime su opravdavali primjenu imunitetnog pravila u odnosu na državu Poljsku.

Pravo – Članak 6. st. 1.: (a) *Preliminarni prigovor* – Sud je odbacio preliminarni prigovor tužene Vlade da je podnositeljica zahtjeva imala dostupna pravna sredstva kojima je mogla utvrđivati nezakonitost odluke o otkazu ugovora o radu pred poljskim sudovima. Članak 35. st. 1. Konvencije odnosi se, u načelu, samo

na pravne lijekove koji su na raspolaganju u tuženoj državi. U svakom slučaju, čak i ako je pravni lijek pred poljskim sudovima teoretski i bio dostupan, ne može se smatrati dostupnim niti učinkovitim obzirom da bi, kao litvanska državljanka zaposlena u Litvi temeljem ugovora o radu na koje se primjenjuje litavsko pravo kao mjerodavno, podnositeljica zahtjeva naišla na ozbiljne praktične poteškoće u ostvarivanju svojih prava. (b) *Primjenjivost* – Status podnositeljice zahtjeva kao službenice u javnoj službi ne izuzima je iz primjene članka 6. i zaštite koja je predviđena tom odredbom. Da bi se izuzela primjena citirane odredbe trebala su biti ispunjena dva uvjeta: država je eksplicitno zakonskim propisom morala isključiti pravo na pristup sudu za radno mjesto ili kategoriju radnika u konkretnom slučaju, i isključenje se trebalo temeljiti na objektivnom razlogu u državnom interesu (vidi *Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske* [GC], br. 63235/00, 19. travnja 2007., Obavještajna bilješka br. 96). Iako se ni na koji način odluka u predmetu *Vilho Eskelinen* ne može primjenjivati u slučaju podnositeljice zahtjeva (obzirom da se predmetni slučaj odnosi na vezu države i javnih službenika zaposlenih u službi upravo te države), u slučaju i da se primjenjuje, ne može se s pravom tvrditi da je drugi uvjet u konkretnom slučaju bio ispunjen budući da dužnosti podnositeljice zahtjeva nikako ne predstavljaju "objektivan razlog [za isključenje] u državnom interesu". Stoga, obzirom da nije riječ o iznimci, tužba za naknadu štete zbog nezakonitog otkaza koju je podnositeljica zahtjeva podnijela litvanskom Vrhovnom sudu predstavlja njeno građansko pravo u smislu članka 6. st. 1.

Zaključak: Članak 6. st. 1. primjenjiv (jednoglasno).

(c) *Poštivanje* – Dodjela imuniteta državi u parničnom postupku usmjerena je ka legitimnom cilju poštivanja međunarodnog prava za promicanje poštivanja i dobrih odnosa između država na način da države priznaju suverenitet jedna drugoj. Pitanje koje se postavlja pred Sudom je, dakle, da li je sporno ograničenje prava podnositeljice zahtjeva na pristup sudu bilo razmjerno s tim ciljem. S tim u vezi, Sud je utvrdio trend, kako u međunarodnom pravu tako i u praksi sve većeg broja država, ograničavanja primjene državnog imuniteta. Dakle, članak 11. nacrtu odredbi koje je usvojila Komisija za međunarodno pravo 1991. propisuje, u načelu, izuzimanje ugovora o radu osoblja zaposlenog u državnim diplomatskim misijama u inozemstvu iz imunitetnog pravila. Ta odredba (koja je kasnije činila osnovu odgovarajuće odredbe Konvencije UN-a o sudskim imunitetima država i njihove imovine iz 2004.) primjenjuje se u Litvi po međunarodnom običajnom pravu. Iako članak 11. sadrži brojne iznimke koje su dopustile imunitet u određenim okolnostima, niti jedna od njih nije primjenjiva u predmetu podnositeljice zahtjeva. Konkretno, ona nije obnašala funkciju usko vezane uz ostvarivanje državne vlasti, ali je radila kao centralna operaterka čiji su glavni poslovi bili snimanje međunarodnih razgovora, tipkanje, slanje i primanje faksova, fotokopiranje dokumenata, pružanje informacija i pomoći pri organizaciji određenih događaja. Ni litvanski Vrhovni sud niti tužena Vlada nisu dokazali kako te dužnosti objektivno mogu biti povezane sa suverenim interesima poljske vlade. Iako je Vrhovni sud utvrdio da dužnosti podnositeljice zahtjeva omogućuju ostvarivanje poljskih suverenih funkcija, ona je to činila samo na temelju svog radnog mjesta i poljski zahtjev za imunitetom je bez informacija o njihovom stvarnom opsegu. Što se tiče toga da li su predmetne dužnosti bile od značaja za poljske sigurnosne interese - kriterij koji je naknadno utvrđen 2004. člankom 11. st. 2. (d) Konvencije - sama tvrdnja da je podnositeljica zahtjeva mogla imati pristup dokumentima ili povjerljivim telefonskim razgovorima u obnašanju svojih dužnosti nije bila dovoljna. Njezin otkaz i popratni pravni postupak posljedica su čina seksualnog uznemiravanja koje je utvrđeno od strane litvanskog Pravobranitelja za jednakost prava, a što se ne može smatrati ugrožavanjem poljskih sigurnosnih interesa. Konačno, zabrinutost da bi litvanske vlasti mogle naići na poteškoće u provođenju presude u korist podnositeljice zahtjeva ne može

imati za posljedicu izbjegavanje pravilne primjene Konvencije. Zaključno, priznanjem državnog imuniteta i oglašavanjem suda nadležnim za postupanje po tužbi podnositeljice zahtjeva, litavski sudovi ugrozili su samu bit prava podnositeljice zahtjeva na pristup sudu.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Članak 41.: 10,000 EUR na ime naknade nematerijalne štete.

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak, sastavljen od strane Tajništva, ne vezuje Sud.

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Europskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je financiran uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prijevod ne obvezuje Sud niti je isti odgovoran za njegovu kvalitetu. Prijevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Europskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Prijevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno s naznakom autorskih prava i referencom na Zakladu za ljudska prava. Ukoliko se bilo koji dio ovog prijevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, molimo kontaktirajte publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.